

Білоус, Н. В.(2021). Мотив «кохання» у поетичній та прозовій творчості Аннетте фон Дросте-Гюльсхоф: засоби вербалізації. *Південний архів (філологічні науки)*

4. Література зарубіжних країн

УДК 82-12 (435.6)

МОТИВ «КОХАННЯ»

У ПОЕТИЧНІЙ ТА ПРОЗОВІЙ ТВОРЧОСТІ АННЕТТЕ ФОН ДРОСТЕ-ГЮЛЬСХОФ: ЗАСОБИ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ

Білоус Наталя Володимирівна,

*старший викладач кафедри іноземних мов Таврійського державного
агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного*

natascha_belous@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-9127-1820>

Метою представленого дослідження є аналіз творчого арсеналу А. фон Дросте-Гюльсхоф для розкриття теми любові у поетичних творах з різних періодів творчості майстрині та у її незавершеному романі «Bei uns zu Lande auf dem Lande». За мету також поставлено встановлення кореляції фактів особистого життя авторки і висловлень її ліричних героїв щодо романтичних стосунків та пошуку любові та взаємності у коханні.

Методи. Дослідження ґрунтується на загальнонаукових методах аналізу і включає біографічний, семантико-стилістичний та порівняльний методи, лінгво-поетичну інтерпретацію, а також контекстуальний інтерпретаційний аналіз.

Результати. Результати дослідження дозволили встановити тяжіння А. фон Дросте-Гюльсхоф до зображення двох видів любовних стосунків, а також засоби вербалізації концепту «кохання». На основі біографічного методу встановлено кореляцію між біографічними фактами та проблематикою у

любовних стосунках персонажів двох поетичних циклів авторки. Розглянуто біографічність образу головного чоловічого героя у прозовому творі. Здійснено інтерпретаційний аналіз міфообразів та символів у епістолах А. фон Дросте-Гюльсхоф з циклу «Gedichte vermischten Inhalt».

Висновки. Творча палітра А. фон Дросте-Гюльсхоф характеризується багатством і розмаїттям семантичних полів концепту «кохання» та майстерним використанням системи міфообразів для максимальної реалізації авторського представлення усієї багатоплановості почуттів ліричних героїв, зокрема як емоційної реакції і одночасно критичного погляду на власне життя. Як у поетичній творчості, так і у прозових творах А. фон Дросте-Гюльсхоф висвітлює дві категорії любовних стосунків: любов-пристрасть та любов-дружбу. Дослідження творів різних періодів життя авторки демонструє, що вище названа подвійність любові була чітко усвідомленою А. фон Дросте-Гюльсхоф і, відповідно, втілена у літературній творчості, як у ранніх періодах, так і у циклах 1842-1844 років. Фундаментальною ознакою представлення романтичних почуттів персонажів А. фон Дросте-Гюльсхоф є беззастережність: ліричні герої спираються на власне минуле і не вагаючись черпають сили і натхнення для подальших поодиноких пошуків і спільних переживань.

Ключові слова: біографічність, система міфообразів, міфологічний символ, епістола, творча палітра.

Bilous Natalia Volodymyrivna,

*Senior teacher of the department of foreign languages
Dmytro Motornyi Tavria state agrotechnological university
(Melitopol, Ukraine) natascha_belous@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-9127-1820>*

**MOTIVE OF “LOVE” IN THE POETIC AND PROSE CREATIVE
WORKS OF ANNETTE VON DROSTE-HÜLSHOFF: MEANS OF
VERBALIZATION**

Purpose of the present research is to analyze A. Droste’s creative arsenal in revealing the theme of love in poetry of different periods of the author’s work as well

as in her unfinished novel “Bei uns zu Lande auf dem Lande”. The purpose was to identify the correlation between the facts of Droste’s personal life and the statements of her lyrical heroes about romantic relationships and the search for love and mutuality in relationships.

Methods. The research is based on general scientific methods of analysis and includes the use of biographical, semantic and stylistic, comparative methods, linguopoetic interpretation, as well as interpretative analysis of the context.

Results. The results of the research made it possible to establish Droste’s tendency to represent two types of love relationships and to identify the means of verbalization of the concept “love”. Based on the biographical method, a correlation between the biographical facts and the perspectives in love relations of the characters of the author’s two poetic cycles has been established. The biographical nature of the male protagonist’s image in her prose work has been considered. An interpretative analysis of the mythological images and symbols in Droste’s epistles from the cycle “Gedichte vermischten Inhalt” has been performed.

Conclusions. Droste’s creative palette is characterized by the richness and diversity of semantic fields of the concept “love” and the skilful use of the system of mythological images to maximize the author’s representation of the multidimensional nature of the lyrical characters’ feelings, including both their emotional reaction and critical view of life. Either in poetry or in prose, Droste highlights two categories of love relationships: love-passion and love-friendship. The study of the works from different periods of the author’s life has revealed that the above mentioned duality of love was clearly realized by Droste, and thus was represented in her literary work, both in the early periods and in the cycles of 1842-1844. The fundamental feature of representing the romantic feelings of Droste’s characters is unconditionality: the lyrical characters rely on their own past and do not hesitate to draw strength and inspiration for further personal searches and shared experiences.

Key words: biographicality, system of mythological images, mythological symbol, epistle, creative palette.

1. Вступ

Аннетте фон Дросте-Гюльсхоф (1797-1848) є значною поетесою та письменницею Німеччини XIX століття. Багато студій присвячені феміністичним поглядам письменниці, яка залишилася незаміжньою, втім, усе життя прагнула щастя у коханні. Авторка багато і яскраво писала про любов, кохання та пристрасть, втім, досі не було здійснено спроб систематизації особливого ставлення поетеси до складного почуття, багатосторонньо представленого у її поетичних та прозових творах.

Метою представленого дослідження є аналіз творчого арсеналу А. фон Дросте-Гюльсхоф для розкриття теми любові у поетичних творах з різних періодів майже 30-річної літературної діяльності майстрині та у її незавершеному романі «Bei uns zu Lande auf dem Lande» і встановлення кореляції розвитку подій особистого життя А. фон Дросте-Гюльсхоф і її становлення як відомої авторки, що публікується, еволюції її творчого методу, основою якого було висловлення як емоційної реакції, так і критичного погляду на власне життя неординарною особистістю.

Методи дослідження включають біографічний, семантико-стилістичний та порівняльний методи, лінгво-поетичну інтерпретацію, а також контекстуальний інтерпретаційний аналіз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Серед німецьких дростезнавців життя і творчість А. фон Дросте-Гюльсхоф вивчали відомі германісти Г. Ф. Пфайфер (Пфайфер, 1914), К. Буссе (Буссе, 2014), Г. Хюффер (Хюффер, 1911), В. Веслер (Веслер, 1971). Особливо важливими з точки зору дослідження особистого життя є біографії Дросте авторства М. Лаватер-Сломан (Лаватер-Сломан, 1991) та Д. Маурер (Маурер, 1982) – обидві письменниці з надзвичайною увагою та обережністю висвітлювали історію невдалих стосунків А. фон Дросте-Гюльсхоф, адже неохоча ділитися почуттями з іншими представницями свого кола, занадто горда, щоб просити поради, геніальна жінка-митець виливала свої емоції у віршах, і лише зрідка пояснювала свої рішення у листах. Саме листування є основою і найсвіжішого біографічного роману про А. фон Дросте-Гюльсхоф:

К. Дюве (Дюве, 2018) опублікувала у 2018 р. книгу «Fräulein Nettes kurzer Sommer», у якій на майже 600 сторінках оздоблює фактичні дані про причини і слідство катастрофи юності – «Jugendkatastrophe», що мала місце літом 1820 р. у Бекергофі. Інтригою називає подіє того літа і М. Геммер (Геммер, 2018), дослідниця і публіцист виділяє Падеборн (саме там, у Бракелі знаходиться родове помістя Бекергоф), як місце визначальних подій у житті. Листування А. фон Дросте-Гюльсхоф з Л. Шюкінгом є також фундаментальним для декількох досліджень непростих стосунків, що спочатку і надихали авторку, і виснажували її, а наприкінці жорстоко ранили: Рут-Еллен Б. Джоерес навпаки, закликає не спиратися на ті листи А. фон Дросте-Гюльсхоф, у яких більш досвідчена і талановита поетеса представляє Шюкінга, «посереднього письменника» (Джоерес, 1998: 70), своїм творчим порадником, адже таким чином роль Шюкінга у житті А. фон Дросте-Гюльсхоф стає менш приватною, проте виставляє досвідчену «канонічну поетесу» залежною від його допомоги і та підтримки.

2. Відтворення біографічних фактів у творах Дросте

А. фон Дросте-Гюльсхоф була не лише видатним митцем і багатогранним літератором, вона була жінкою надзвичайної долі: високоосвічена аристократка, яка не зважала на світські умовності щодо кола спілкування, мала сміливість увійти до літературних угруповань і не принижувати свого голосу, дискутувати з такими митцями як брати Грим, А. фон Арнім, стати авторкою, що публікує не жіночу салонну лірику, а сповнені глибинних змістових пластів твори. Слід визнати, завдяки своєму таланту, а також своєї чесності на межі з різкістю, через свавілля у виборі письменництва та поезії як основних сфер діяльності А. фон Дросте-Гюльсхоф не була надто популярною ані серед жінок її кола, ані серед потенційних залицяльників; втім, ця видатна особистість пережила дві історії непростих стосунків, які включили у себе усі іпостасі любові – любов-дружбу, любов-пристрасть і, навіть, певною мірою, любов-ненависть.

Перші стосунки А. фон Дросте-Гюльсхоф, що завдали їй важких страждань і довгий час були причиною почуття вини і каяття розпочалися у 1818 році у Бекергофі, де дівчина познайомилася і потоваришувала зі студентом Хайнріхом Штраубе із Геттингена. Наскільки болісні стали ці відносини для дівчини, можна судити з того, що пояснення заплутаних почуттів послідувало лише у грудні 1820р., у її листі Анні. А. фон Дросте-Гюльсхоф відчувала і провину, і жалкування, і біль: «Ich schreibe das alles so hin, als ob es mich keinen Schmerz kostete, und doch löst es sich mir aus der Brust, wie Stücke vom Herzen / Я пишу усе це так невимушено, наче це не коштувало мені жодного болю, а втім це звільняється в мене з грудей як шматки серця», «Str[au]bens Liebe verstand ich lange nicht, und dann rührte sie mich unbeschreiblich / Любов Штр[ау]бе я довго не розуміла, а потім вона зворушила мене невимовно (Дросте-Гюльсхоф, 2006).

Про сильну душевну травму свідчить життєва позиція головної героїні незавершеного роману «Ледвіна», який авторка розпочала у віці 22 років, і до якого знову поверталася, який змінювала, сприймаючи попередні нариси через призму власного життєвого досвіду. Вже на перших сторінках роману читач дізнається, що Ледвіна не сподівається бути щасливою у коханні: «Wir suchen doch alle einmal, wenn schon meistens inkognito, aber ich habe aufgehört, denn ich weiß, daß ich nicht finde» / «Хоча ми всі шукаємо колись, навіть коли в основному інкогніто, але я припинила, тому що знаю, що я не знайду». У 1826 р. А. фон Дросте-Гюльсхоф облишила намагання фіналізувати першу спробу роботи над прозовим твором, і слід наголосити, що у останній редакції Ледвіна бачить сон про втрату незнамого коханого і власні спроби його повернути. Прокидаючись, лірична героїня утверджується у рішенні не відмовлятися від пошуків кохання.

Друга історія стосунків – з Левіном Шюкінгом – була більш тривалою, але від того не менш напруженою. Основи приязності були закладені задовго до народження самого Левіна, коли 17-річна Аннетте познайомилася з письменницею Катаріною Буш і прониклася до неї надзвичайною повагою

завдяки її рішучості стати авторкою, що публікується, незважаючи на несхвалення жіночого письменництва у переважно маскулінних літературних колах. Саме її син – 17-річний Левін став на певний період найближчою людиною А. фон Дросте-Гюльсхоф: вони познайомилися у 1830 р. у Мюнстері, а по закінченню навчання у 1837 році молодий чоловік поновлює стосунки з вже відомою на той час поетесою. Відносини не були простими – давалися взнаки і різниця у віці у 17 років, і різність походження, і постійна необхідність зберігати видимість материнського покровительства – навіть у листах А. фон Дросте-Гюльсхоф називала Левіна «Kind / малюк» та «kleines Pferd / коник», адже їх читали її шурина або мати на правах власників маєтків, де жила фінансово несамолюбна Дросте.

Період з листопада 1841 р. по квітень 1842 р. є найбільш плідним у поетичній діяльності майстрині: вона створила більше 60 віршів, серед яких – найвідоміші; Шюкінг виступає посередником при публікації її творів. Втім, розлука дається взнаки – майже щоденне листування не здатне підтримати той жар, яким дихала поезія захопленої жінки; у свою чергу, Левін заручається, і, незважаючи на відмовляння А. фон Дросте-Гюльсхоф від квапливого союзу, одружується. Втім, найбільш болісним для немолодої «Liebes Mütterchen / милої матусеньки», як у листах звертався до неї Левін, стає не наявність молоді дружини (що безумовно сприяло охолодженню стосунків), а зрада амбітним буржуазним письменником його аристократичної подруги – А. фон Дросте-Гюльсхоф з відразою впізнала саму себе у непривабливій героїні його роману «Die Ritterbürtigen» (1846р.), і з жахом усвідомила, що інформація щодо широкого кола її знайомих, яку настійно випитував Левін, використана проти аристократичних фамілій, у будинках яких вона і її численні родичі були частими гостями. Недивно, що усі, хто знав про дружбу бюргерського літератора і А. фон Дросте-Гюльсхоф, звинуватили її у виказуванні і потуранні відразливій манері критикувати сильних та владних через карикатурні романи. Цей удар не лише став причиною остаточного розриву з Шюкінгом, а й змусив

А. фон Дросте-Гюльсхоф на нові поступки в обмеженні родиною її способу життя.

3. Образно-естетичні складові матерії любовної лірики

Зважаючи на біографічні дані, які свідчать про те, що А. фон Дросте-Гюльсхоф (одна з найбільш автобіографічних письменниць Німеччини) відчувала і зазнавала певні аспекти любові такої сили, проаналізуємо, як авторка висловлюється про любов, кохання, прив'язаність та пристрасть.

Складні, несхвалені у суспільстві стосунки з Левіном Шюкінгом надихали поетесу на поетичні звертання. Лірична героїня епістол з циклу «Gedichte vermischten Inhalt» розкриває свої почуття щодо визначеної ситуації чи життєвого випробування між нею і її коханим. Вірші «Brennende Liebe», «An Levin Schücking [I]», «An Levin Schücking [II]», «An denselben [Levin Schücking]» об'єднані як формою (звертання до другої особи однини на позначення близьких стосунків з адресатом), так і емоційним посилом: основним з'єднувальним елементом представлених чотирьох віршів є зображення непевності і вагань жінки, яка знаходиться у непростих стосунках, і єдиною опорою є її глибока і віддана любов. Незмінною характеристикою ліричної героїні є її щирість і поринання у почуття: "So sinnend ich manche Zeit / Так замислена я часом, Mitunter so töricht und dumm / Часом так безрозсудна і нерозумна, So unverzeihlich zerstreut / Так непростимо розсіяна". («Brennende Liebe»).

Образ чоловіка і його ставлення до ліричної героїні включає в себе лише декілька характеристик, в основному – узагальнений опис зовнішності, яка видається ліричній героїні захопливою. У вірші «Brennende Liebe» лірична героїня освідчується через змалювання ситуацій, в яких зароджувалося її кохання, і А. фон Дросте-Гюльсхоф використовує поетичні образи для змалювання зовнішності антагоніста героїні: "Zwei Augen hab' ich gesehn / Пару очей я побачила, Wie der Strahl im Gewässer sich bricht / Як промінь заломлюється у воді" («Brennende Liebe»). Через символ променю, який асоціюється з теплом і світлом, та ще і посилюється віддзеркаленням сонячного

променю у воді, А. фон Дросте-Гюльсхоф підкреслює, подвоює силу враження жінки від погляду коханого чоловіка.

У цій же строфі авторка наводить паралель зустрічі героїні з коханим і міфологічної історії зустрічі Олени Прекрасної із Парисом, використовуючи дієслово "entwandtest / вкрав", та латинську назву дивосилу "Oculus Christi" (за легендою, в момент викрадення Парисом, Олена Прекрасна тримала у руках саме дивосил). Зіставлення цих двох сцен покликане роз'яснити читачеві важливість і масштабність наслідків цієї доленосної зустрічі для героїні: "Ja, als du neulich entwandtest / Так, коли ти недавно вкрав, Die Blume vom blühenden Rain / Квітку з квітучого узлісся, Und «Oculus Christi» sie nanntest / І назвав її «оком Христовим», Da fielen die Augen mir ein / Тоді я помітила очі" («Brennende Liebe»).

Голос коханого чоловіка лірична героїня порівнює зі звуком горну і відтіняє звуками скрипок та віолончелі, а його поставу романтизує, створюючи містичний образ, обрамований символами луни, як джерела жіночої сили, та диму, як символу подолання просторового та часового виміру. Також образ Л. Шюкінга доповнений характеристикою молодості: "dein junges Blut / твоя молода кров, an deine klare Stirn / до твого ясного лоба, So, wenn ich schaue in dein Antlitz mild / Так, коли я ніжно дивлюся в твоє обличчя, Wo tausend frische Lebenskeime walten / Де панують тисячі свіжих паростків життя" («An Levin Schücking [II]»).

У вірші «Brennende Liebe» лірична героїня через визнання зберігання нею хустки коханого у замкнутій шухляді натякає йому на таємні почуття: "Und willst du wissen, warum / А ти хочеш знати, чому, Was denn so Liebes enthält / Що такого дорогого містить, Die heimlich verschlossene Lade / Секретна замкнена шухляда, An die ich mich öfters gestellt? / Біля якої я частенько стою?".

Вірш «An Levin Schücking [I]» присвячений намаганням ліричної героїні примиритися з коханим після суперечки. Впевнена у нерозривності її зв'язку з коханим: "So mächtig kein Gedanke, daß er dringe / Жодна думка не сильна настільки, щоб проникнути, Vergällend in den Becher reinen Weins / Отрутою в

кубок чистого вина", лірична героїня використовує символ кубку з вином, який є спорідненим з символом крові і тим самим пов'язує вірш «An Levin Schücking [I]» з віршем «Brennende Liebe»: "Nun hab' ich sie alle beide / Тепер у мене є вони обидві, Sein Blut und meine brennende Liebe / Його кров і моя палаюча любов". А у вірші «An Levin Schücking [II]» почуття ліричної героїні порівнюється з пожежею: "Und all mein Hoffen, meiner Seele Brand / І вся моя надія, пожежа моєї душі" – таким чином тема кохання, що п'янить, і від якого палає кров, пронизує більшу частину циклу.

Окрім символу душевного жару, декілька представлених віршів включають символ ниток долі закоханих, які на вік переплелися: "... was in tausend Fäden Eins / ... що об'єднує тисячі ниток" («An Levin Schücking [I]»), "Zu strecken meint' ich nur die Hand / Я тільки хотіла простягнути руку, Um alte Fäden anzuknüpfen / Щоб з'єднати старі нитки, / Allein den deinen fand ich reich / Тільки твою я швидко знайшла" («An denselben [Levin Schücking]»).

Героїня залишається вірною собі і переконує коханого в тому, що переплетення їх життів можуть, як природні сили: "Herrscht, König über alle, der Magnet / Панує, король над усіма, магніт, Nicht fragt er, ob ihn Fels und Strom gefährde / Він не питає, чи загрожує йому скеля або потік, Ein Strahl fährt mitten er durchs Herz der Erde / Променем він проникає у серці землі" («An Levin Schücking [I]»). А. фон Дросте-Гюльсхоф використовує ще один міфологічний символ духовного єднання – легенду про братів Діоскурів, яких за відданість одне одному були винагороджено і перетворено на зірок у сузір'ї близнюків: "So reiche mir die Hand, mein Dioskur! / Так простягни мені руку, мій Діоскур!, Und mag erneuern sich die holde Mythe / І нехай оновиться чарівний міф, Wo überm Helm die Zwillingssflamme glühte / Де над шоломом палало полум'я близнюків" («An Levin Schücking [I]»).

Використання образу братерської любові є також символічним, адже духовна спорідненість, описана словами ліричної героїні циклу, є важливішою за романтичну, і зважаючи на можливість розставання, жінка прагне зберегти стосунки, навіть якщо пожертвує коханням і стане провідником та

наставницею: "Sieh her, nicht eine Hand dir nur / Поглянь, не одну руку, Ich reiche beide dir entgegen / Я простягаю обидві тобі назустріч, Zum Leiten auf verlorne Spur / Щоб провести на загублений шлях, Zum Liebespenden und zum Segen / До любовного дарування і благодаті" («An denselben [Levin Schücking]»).

У той же час, лірична героїня не приховує, яких страждань завдає їй сама думка про втрату коханого, розуміння того, що її любов – її палаюча пристрасть – приречена на згасання: "Und all mein Hoffen, meiner Seele Brand / І вся моя надія, пожежа моєї душі, Und meiner Liebessonne dämmernd Scheinen / І туманне сяйво сонця моєї любові, Was noch entschwinden wird und was entschwand / Те що зникне і що зникло, Das muß ich Alles dann in dir beweinen / Все це я повинна тоді оплакувати в тобі" («An Levin Schücking [II]»).

4. Авторське бачення подружнього партнерства

Одним з біографічних прикладів змалювання любові є стосунки у шлюбі – подружнтя любов. У вірші «Die beschränkte Frau» поетеса досліджує метаморфози шлюбу, де чоловік при звичаївся до своєї незмінно люблячої покірної дружини: у першій строфі ми спостерігаємо прикметники «sanft und milde / лагідна та м'яка, still und sacht / тиха та ніжна», у четвертій строфі – «sanft / спокійно, тихо», у сьомій – «leise wie der Mondenschein / тихо як місячне сяйво», і у останній – «leis / тихо». Під впливом обставин саме дружина стає рятівницею родини, її жертвна любов пробуджує у чоловікові давно забуту ніжність, втім слова любові так і не озвучені – А. фон Дросте-Гюльсхоф використовує семантику рухів, щоб передати силу прив'язаності: «Sie sah ihn an, – nur Liebe weiß An liebem Blicke so zu hangen / Вона подивилася на нього – лише любов вміє так продовжуватися у милому погляді». З іншого боку, чоловік також не промовляє високоемоційні слова вдячності і любові: «weinend hielt er sie umfangen / плачучи, він тримав її у обіймах».

Прикладом рівнозначного партнерства є сума образів героїв незавершеного роману «Bei uns zu Lande auf dem Lande» – кузена оповідача і його дружини, – що базується на їх спільних інтересах і глибокій взаємній

повазі. Так само коротко, як і у вірші «Die beschränkte Frau», вказавши силу почуттів чоловіка через його миттєве рішення одружитися вже при першій зустрічі («fühlte dort zuerst den vorläufig noch äußerst embryonischen Wunsch, sie zur Königin seines Hauses zu machen / там вперше відчув бажання, яке тільки починало зароджуватися, зробити її королевою свого дому») і намагання зробити її безумовно щасливою («der eigentlich keinen Willen hat als den ihrigen / який власне не має іншої волі, окрім її»), А. фон Дросте-Гюльсхоф всебічно змальовує ставлення дружини до нього: «bis zur Begeisterung anerkennende Freundin des Mannes / до захоплення віддана подруга чоловіка», «selten ist das Gemüt so vom Verstande hochgeachtet worden / рідко розум так високо цінує душу», «sie ehrt den Herrn wirklich aus Herzensgrunde / вона поважає чоловіка справді до глибини душі», «mit dem Scharfsinn der Liebe / з проникливістю кохання», «strahlten ihre schwarzen Augen wie Sterne, wenn er seine guten Kenntnisse entwickelt / сяють її чорні очі як зірки, коли він демонструє свої добрі знання». Запозичивши образ свого батька для створення образу барона, який ввірився почуттям і одружився на коханій жінці, авторка створила неповторну цілісну сімейну атмосферу, сповнену балансу та гармонії.

5. Висновки

Творча палітра А. фон Дросте-Гюльсхоф характеризується багатством і розмаїттям семантичних полів та майстерним використанням системи міфообразів для максимальної реалізації авторського представлення усієї багатоплановості почуттів ліричних героїв. Як у поетичній творчості, так і у прозових творах Дросте висвітлює дві категорії любовних стосунків: любов-пристрассть, відзначена з одного боку семантикою жару і полум'я, а з іншого – болю і сліз, та любов-дружбу, уособлену у сімейних союзах персонажів майстрині слова. Якщо перший вид стосунків вимагає у ліриці авторки висловлення, доказів і зізнань, то подружнє щастя – це гармонія розуміння і підтримки, що виявляється у діях, а не у словах. Дослідження творів різних періодів життя поетеси демонструє, що вище названа подвійність любові була чітко усвідомленою А. фон Дросте-Гюльсхоф і, відповідно, втілена у

літературній творчості, як у ранніх періодах, так і у циклах 1842-1844 років. Слід також відзначити, що фундаментальною ознакою представлення романтичних почуттів А. фон Дросте-Гюльсхоф є беззастережність: ліричні герої спираються на власне минуле і не вагаючись черпають сили і натхнення для подальших поодиноких пошуків і спільних переживань (як досвід і усвідомлення), яких поетеса набуває нібито разом із читачем.

Література:

1. Busse C. Annette von Droste-Hülshoff. Eine Biografie. Köln : Severus, 2014. 176 S.
2. Droste-Hülshoff, Annette von. Annette von Droste-Hülshoff in Briefen.
URL: <https://www.nach100jahren.de/die-affare-straube-arnswaldt/> (дата звернення: 25.02.2021).
3. Duve K. Diese Geschichte war ein Glücksfall. *Neue Westfälische*. 9.10.2018.
URL: https://www.nw.de/kultur_und_freizeit/literatur/literatur/22265136_Karen-Duve-Diese-Geschichte-war-ein-Gluecksfall.html (дата звернення: 23.02.2021).
4. Gemmer M. Droste im Paderborner Land (1): Die Intrige im Böckerhof.
URL: <https://www.dailymo.de/2018/03/12/droste-im-paderborner-land-i-die-intrige-im-boeckerhof/> (дата звернення: 23.02.2021).
5. Hüffer H. Annette von Droste-Hülshoff und ihre werke: Vornehmlich nach dem literarischen Nachlass und ungedruckkten Briefen der Dichterin. The University of California : Perthes, 1911. 339 S.
6. Joeres B. Ruth-Ellen Respectability and Deviance: Nineteenth-Century German Women Writers and the Ambiguity of Representation. Chicago : University of Chicago Press, 1998. 349 S.
7. Lavater-Sloman M. Annette von Droste-Hülshoff: Einsamkeit und Leidenschaft. München, 1991. 525 S.
8. Maurer D. Annette von Droste-Hülshoff. Ein Leben zwischen Auflehnung und Gehorsam: Biographie. Bonn, 1982. 274 S.
9. Pfeiffer G. Ph. Die Lyrik der Annette von Droste-Hülshoff. Berlin, 1914. 130 S.

10. Woesler W. "Die Droste und das "Feuilleton" der "Kölnischen Zeitung", Kleine Beiträge zur Droste-Forschung 1971. Zahnstein: Nohr; Münster: Stenderhoff in Komm, 1970. S. 25-32.

References:

1. Busse C. (2014). Annette von Droste-Hülshoff. Eine Biografie. Köln : Severus.
2. Droste-Hülshoff, Annette von. Annette von Droste-Hülshoff in Briefen. (2006). URL: <https://www.nach100jahren.de/die-affare-straube-arnswaldt/> (дата звернення: 25.02.2021).
3. Duve K. (2018). Diese Geschichte war ein Glücksfall. *Neue Westfälische*. 9.10.2018. URL: https://www.nw.de/nachrichten/kultur/literatur/literatur/22265136_Karen-Duve-Diese-Geschichte-war-ein-Gluecksfall.html (дата звернення: 23.02.2021).
4. Gemmer M. (2018). Droste im Paderborner Land (1): Die Intrige im Böckerhof. URL: <https://www.dailymo.de/2018/03/12/droste-im-paderborner-land-i-die-intrige-im-boeckerhof/> (дата звернення: 23.02.2021).
5. Hüffer H. (1911). Annette von Droste-Hülshoff und ihre werke: Vornehmlich nach dem literarischen Nachlass und ungedruckkten Briefen der Dichterin. The University of California : Perthes.
6. Joeres B. (1998). Ruth-Ellen Respectability and Deviance: Nineteenth-Century German Women Writers and the Ambiguity of Representation. Chicago : University of Chicago Press.
7. Lavater-Sloman M. (1991). Annette von Droste-Hülshoff: Einsamkeit und Leidenschaft. München.
8. Maurer D. (1982). Annette von Droste-Hülshoff. Ein Leben zwischen Auflehnung und Gehorsam: Biographie. Bonn.
9. Pfeiffer G. (1914). Ph. Die Lyrik der Annette von Droste-Hülshoff. Berlin: [k.V.].
10. Woesler W. (1971). "Die Droste und das "Feuilleton" der "Kölnischen Zeitung", Kleine Beiträge zur Droste-Forschung. Zahnstein: Nohr; Münster: Stenderhoff in Komm.